

ฟังไม่ได้ศัพท์ จับเอามากระเดียด

คงไม่มีใครก็คนทราบและจำได้ว่า เมื่อผมเป็นนักเรียนที่อัสสัมชัญนั้นผมเคยได้ “แบ็คไนด์”

เวลานั้นผมอายุประมาณ ๑๑ ขวบ อยู่ชั้นมัธยมสอง ห้องเรียนอยู่ที่เรือนไม้ข้างนอกโรงเรียน ช่างโบสถ์ ครูประจำชั้นเป็นภราดาชาติสเปญู เพิ่งมาจากเมืองนอกใหม่ๆ ชื่อ Francisco - Xavier ซึ่งในไม่ช้าพวกเราทั้งตั้งสมญาว่า “ไอ้หลิม” เพราะศิระชะแกเรียวๆ ก่อนข้างจะหลิม

ภราดาหลิมยังหนุ่มมาก และขณะนั้นพูดไทยไม่ได้ เวลาจะพูดกับเราพวกนักเรียนก็ใช้ภาษาฝรั่งเศสรวด และแกมกัจะนึกว่าพวกเราเข้าใจภาษาสำเนียงของแกเกินกว่าที่เราเข้าใจโดยแท้จริง จึงพูดค่อนข้างเร็ว ผมเองก็เพิ่งหัดพูดภาษาฝรั่งเศส และแม้ว่าปกติไม่สู้เข้าใจคำที่ภราดาพูด แต่่อมความโง่ไว้ ทำที่ว่าฟังรู้เรื่อง

วันหนึ่ง ระหว่างที่หยุดพักเรียน เวลาเที่ยง ผมกับเพื่อนๆ สองสามคนเข้าไปนั่งในห้องเรียน บางคนก็คุยกัน บางคนก็เข้าไปทำงาน หรืออ่านหนังสือ ภราดาหลิมวันนั้นก็เข้าไปนั่งทำงานที่โต๊ะครู ที่นั่งผมอยู่ข้างหน้าค่าง และหน้าค่างของห้องเรียนที่เรือนไม้ นั้นกว้างมาก ทางโรงเรียนใช้ไม้ท่อนยาว ๆ ค้ำไว้เมื่อเปิดหน้าต่าง จะเป็นเพราะความชนของผมหรืออย่างไรจำไม่ได้แน่ ผม

เอามือบีบไม้ท่อนที่ค้ำหน้าต่างนั้นตกไปข้างนอก ภราดาหลิมก็ส่งภาษาฝรั่งเศส
สั่งให้ผมทำอะไรสักอย่างผมก็ "oui, cher frere" ซึ่งพูดได้คล่องอยู่ เพราะแปล
ว่า "ครับ ท่านภราดาที่รัก" ทำเป็นเข้าใจคำสั่งของครู แล้วก็ปีนหน้าต่าง
กระโดดออกไปจะเก็บไม้ค้ำ พอออกไปข้างนอกยังไม่ทันจะเก็บไม้ ได้ยินเสียง
ภราดาเอ็ดตะโรเอา ผมก็เข้าใจว่าภราดาสั่งให้กลับเข้ามาในห้อง ผมก็ปีนหน้า
ต่างกลับเข้ามา ตอนนั้นภราดาหน้าแดงอะอะอีก ผมเข้าใจว่าแกสั่งให้ปีนหน้า
ต่างออกไปอีกเพื่อเก็บไม้ค้ำ ผมก็ปีนหน้าต่างกระโดดออกไปอีก คราวนี้ภราดา
เอ็ดเสียงขรมไปเลย ผมจึงเพิ่งรู้ว่าแกโกรธมาก ผมคว้าไม้ค้ำไปส่งให้เพื่อน
ทางหน้าต่างแล้วโกยเน็บเข้าโรงเล่นหนีไป

มารู้เอาทีหลังเมื่อเพื่อนๆ บอกว่า ภราดาหลิมในตอนแรกบอกให้ผมเดิน
ไปเก็บไม้ค้ำ แต่ให้เดินออกทางประตูอ้อมลงกระโถไปเก็บ แต่พอผมปีน
หน้าต่างกระโดดไป แกก็บอกให้เก็บไม้ค้ำนั้นเสียแล้วเดินอ้อมกลับเข้าห้อง
ทางประตู ผมนึกว่าแกบอกให้ปีนกลับเข้ามาเสียจึงปีนกลับเข้ามา ตอนผมปีน
ปีนหน้าต่างกระโดดลงไปอีกหนหนึ่ง โทสะของภราดาหลิมก็เลยถึงขีดที่จะ
ทนทานได้

พอถึงบ่ายวันเสาร์ในสัปดาห์นั้น ภราดาไมเกิ้ลซึ่งเป็นอธิการในขณะนั้น
ก็เดินไปตามห้องเรียนต่างๆ ตามประเพณี เพื่อชำระบาปของนักเรียนแต่ละ
ห้องซึ่งได้รับ "แบ็คโน้ต" ด้วยไม้เรียวอาญาสิทธิ์ มาถึงห้องมัธยมสองแผนก
ฝรั่งเศส เบ็ดสมุดปกดำแล้วแกสั่นศีรษะ ทำตาเหลือกๆ บอกว่าน่าประหลาด
ส่งภาษากับภราดาหลิมสักสองสามคำ แล้วก็เรียกชื่อผมออกไปหน้าชั้น ชำระ
บาปด้วยไม้เรียว ตีที่ฝ่ามือหนึ่งเปาะ ในสมุดประจำตัวของผมในสัปดาห์นั้นมี
เลข ๙ ในช่องความประพฤติ (ปกติ = ๑๐ ไม่พอใช้ = ๙ เลว = ๘ โกรธได้

ต่ำกว่า ๘ มีหวังถูกอัปเปหิ)

เพื่อความเข้าใจใจของท่านผู้อ่าน ผมรู้ตัวก่อนแล้วว่าต้องถูกทำโทษ และเห็นแล้วว่าคุ้มกับการที่ได้ใช้อภิสิทธิ์เป็นหน้าต่างกระโดดออกสองครั้ง เป็นเข้ามามาหนึ่งครั้ง เพราะตามปกติวินัยของโรงเรียนอัสสัมชัญก็คงเหมือนกับวินัยของโรงเรียนอื่นๆ คือห้ามนักเรียนเป็นหน้าต่างแม่แต่ครั้งเดียว และในกาลต่อมาจนกระทั่งผมเรียนจบออกมาเป็นครู ภราดาหลิมกับผมก็สนิทสนมรักใคร่กันตลอดมา จนกระทั่งจากกันไปในที่สุด

ผมได้รับบทเรียนอันมีค่าจากแบ็คไนด์ครั้งนั้น คือ ถ้าเราฟังอะไรไม่ได้ศัพท์ก็อย่าจับเอาไปกระเดียด นักเรียนที่ตั้งใจจะเรียน นักศึกษาชั้นอุดมที่จะเรียนวิชาชั้นสูงต่อไป นักค้นคว้าทางวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ ฯลฯ ต้องจับข้อเท็จจริงให้แน่เสียก่อน จึงจะเรียนรู้หรือวิจัยทางวิชาการได้ ผู้ซึ่งมีหน้าที่วินิจฉัยเรื่องต่างๆ ถ้าเราจับเอาเรื่องเท็จเป็นเรื่องจริง ไม่สืบสวนไตร่ตรองให้แน่นอนเสียก่อน ย่อมจะไม่สามารถวินิจฉัยเรื่องนั้นๆ ได้ถูกต้อง บางคนมีความรู้มาก แต่ทำอะไรผิดพลาดเสมอ สาเหตุส่วนใหญ่ มักจะมาจากความบกพร่องในข้อเท็จจริงที่หามาได้

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๒

ตีพิมพ์ใน *อุโฆษสาร* ๒๕๑๒